

Miten ARTO-yhteistyön laajentaminen palvelee tiedekustantajia, kirjastoja ja tutkimushallintoa?

Kotimaiset tieteelliset artikkelit näkyviksi!

25.4.2013

Lassi Lager, Kansalliskirjasto

... ja vähän muutakin:

1. Nykyinen ARTO
2. Julkaisuforumiluokitukset
3. ARTOn kehittäminen ja yhteistyön laajentaminen
4. Artikkelien viitetiedot
5. Uusi artikkelien syöttölomake
6. Yhteenveto

1. Nykyinen ARTO

ARTO – kotimainen artikkeliviitetietokanta

- Yli 1,5 miljoonaa viitettä, kymmenissä tuhansissa kokotekstilinkki
- Satoja lehtinimekkeitä, monet jo vuosikymmenien ajalta
- Hajautettu tiedontuotanto: useat **kirjastot** tallentavat oman alansa aineistoa, pääasiassa ”vastuulehtiensä” artikkelit
 - Artikkeleita myös erilaisten hankkeiden, palveluiden kautta, esim. Suomen historiallinen bibliografia, Kirjallisuuspankki
 - Elektra-artikkelit
 - Maakuntakirjastoista maakunta-aineistoja, julkaisurekisteriviitteitä (aikaisemmin HY:n Julki) jne
- Muita kotimaisia artikkeliviitetietokantoja: Aleksis, Medic, Tali, Helecon, artikkeliviitteitä myös mm. Eduskunnan kirjaston Selmassa, maakuntakirjastojen tietokannoissa jne

KIRJASTOVERKKOPALVELUT

Arto

Haku Lopetus

Perushaku

Tietokanta: ARTO - Kotimainen artikkeliviitetietokanta

Perushaku Tarkennettu haku Tekijä

Hakusana(t):

Haun rajaus: Kaikki aineisto

Näytä: 10 viitettä/sivu

Hakuohje: Kirjoita hakusana(t). Käytä kysymysmerkkiä (?) hakusanan k

arto.linneanet.fi

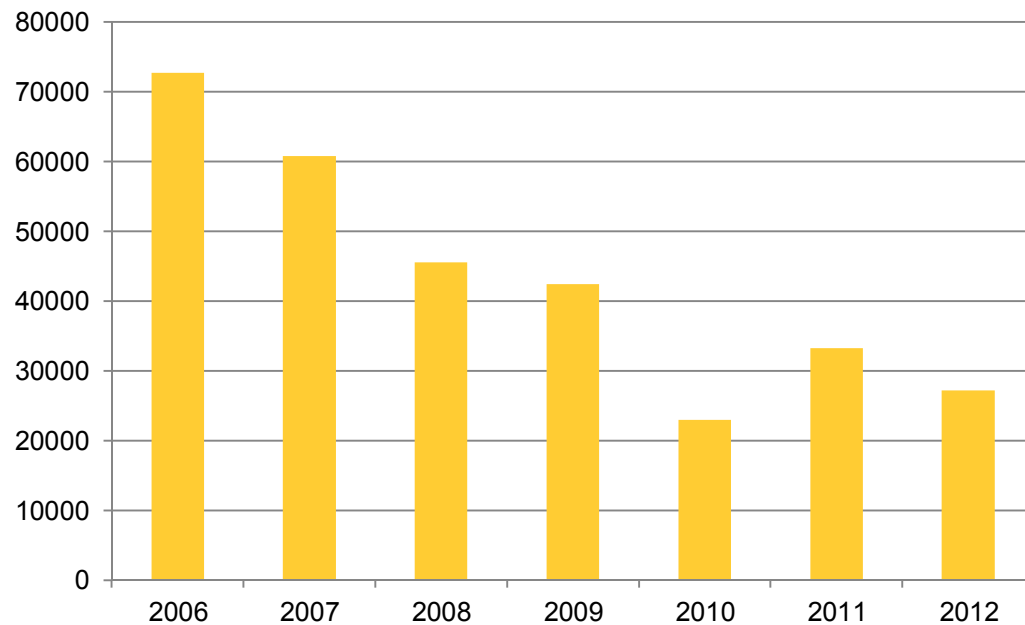
Nykyisen ARTO-yhteistyön haasteita

- Ajantasaisuus (viive tietojen tallennuksessa ARTOon)
- Kattavuus (kokoomateosten artikkelit, osa tiedelehdistäkin puuttuu)
- Kirjastojen tallennusmäärien lasku
- Tallentamistyökalu kankea: sopii parhaiten sitä muutenkin käyttäville kirjastoille

Käyttäjien toive: lisää kokotekstejä

- Monia kotimaisia julkaisuja ei ole saatavissa kokotekstinä
- Joissain lehdissä esim. vuoden embargo
- Lehden julkaiseminen kokotekstinä:
 - keskitetyissä palveluissa (Elektra, TSV:n OJS) vai lehden omilla sivuilla?
 - Artikkelit omina tiedostoina vai koko lehti yhtenä PDF:nä?
 - Linkkien pysyvyys?
- Arkistojen digitoiminen
 - metadata usein valmiiksi ARTOssa

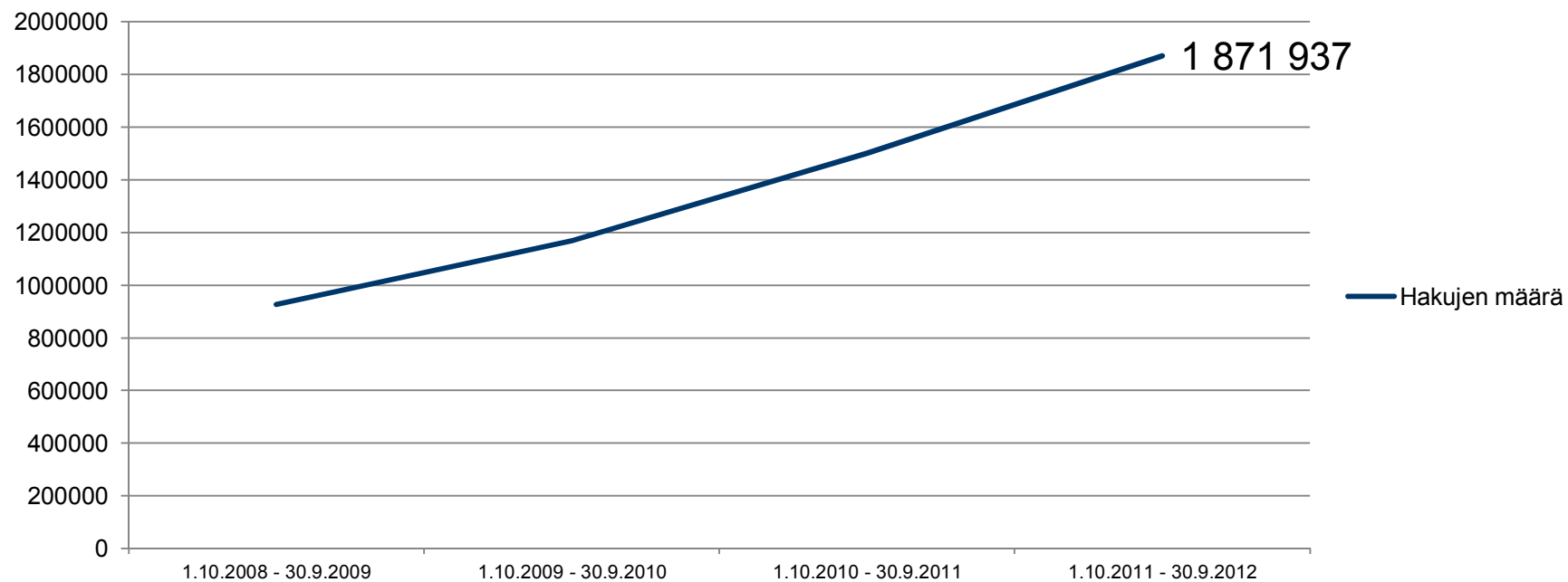
ARTOn uudet tietueet 2006-2012

Suurimmat tallentajat:

- Helsingin yliopiston kirjasto
- Elektra
- SKS
- Turun yliopiston kirjasto
- Aikaisemmin myös Historiallinen bibliografia

Hakujen määrä / vuosi: 1.10.2008 – 30.9.2012

ARTOn viitteet näkyvät myös Finnassa

- Viitteet haravoidaan
Finnaan päivittäin
- www.finna.fi

The screenshot shows the FINNA website interface. At the top, there is a navigation bar with links for 'Tietoa', 'Haku', 'Apua', 'Palaute', and 'Kirjautuminen'. The main header features the FINNA logo and the text 'Suomen arkistojen, kirjastojen ja museoiden aarteet samalla haulla'. Below this, a search bar contains the text 'julkaisuforum'. A dropdown menu displays search results for 'julkaisuforum', including titles like 'Julkaisuforumin taikentaa kotimaisten tieteilijöiden julkaisujen saatavuutta', 'Julkaisuforumin taikentaa laadullisen näkökulman tieteilijöiden julkaisujen saatavuutta', and 'Kotimainen julkaisufoorumi - uuden rahoitusmallin ja Julkaisuforumin jalkaan'. The background of the website shows a historical black and white photograph of people in a snowy landscape.

Julkaistu: 1997
[Viola](#)
Kansalliskirjasto Äänitteet

[Managerial uses of post-completion auditing of capital investments](#)

Artikkel

Tekijä: [Huikka, Jari](#) Julkaistu: 2008
Sisältyy julkaisuun: Liiketaloudellinen aikakauskirja. - 2008 : 2, s. 139-164
[Arto](#)

[Employee innovativeness in organizations: A review](#)

Artikkel

Tekijä: [Parzefall, Marjo-Riitta](#) Julkaistu: 2008
Sisältyy julkaisuun: Liiketaloudellinen aikakauskirja. - 2008 : 2, s. 165-182
[Arto](#)

[Kognitiiviset, affektiiviset ja konatiiviset ulottuvuudet ja niihin liittyvät metavalmiudet yrittäjämäisessä oppimisessa](#)

Artikkel

Tekijä: [Kyrö, Paula](#) Julkaistu: 2008
Sisältyy julkaisuun: Liiketaloudellinen aikakauskirja. - 2008 : 3, s. 269-296
[Arto](#)

[Market sensing in the food industry in Pirkanmaa](#)

Artikkel

Tekijä: [Lankinen, Jukka](#) Julkaistu: 2008
Sisältyy julkaisuun: Liiketaloudellinen aikakauskirja. - 2008 : 4, s. 434-439
[Arto](#)

- ▶ [Lehti/Artikkeli](#) (150253)
- ▶ [Kirja](#) (7753)
- ▶ [Opinnäyte](#) (689)
- ▶ [Muu](#) (63)
- ▶ [Äänite](#) (36)
 - [Nuotti](#) (3)
 - [Video](#) (1)

Tekijä

Kieli

Vuosi

Genre

Aikakausi

Alue

 Lisää suosikkeihin

 Lähetä palautetta tietueesta

 Vie tietue

Sisältyy julkaisuun: [Yhteiskuntapolitiikka-YP 77 \(2012\)](#) : 4, s. 458-459

Julkaisufoorumi tarjoaa laadullisen näkökulman tieteellisten lehtien arviointiin

Tekijät: [Forsman, Maria](#)

Aineistotyyppi: Artikkel

Julkaistu: 2012

Kieli: suomi

Sarja: [Ajassa liikkuu](#)

Aiheet: [Julkaisufoorumi-hanke](#)
[tiedelehdet > arviointi](#)
[tieteellinen julkaisutoiminta > arviointi](#)

ISSN: 1455-6901

Tagit: Ei tageja

 [Lisää tagi](#)

Samankaltaisia teoksia

[Kotimainen julkaisutoiminta uuden rahoitusmallin ja...](#)
Hellman, Heikki 2012

[Menneen talven lumia? : julkaisufoorumi ja ruotuunpanon politiikka](#)
Palonen, Emilia 2012

[Julkaisufoorumi tiedepolitiikan välineenä](#)
Niiniluoto, Ilkka 2012

[Vastaus Jarno Valkoselle ja Veera Kinnuselle](#)
Auranen, Otto 2011

[Vastaus Jarno Valkoselle ja Veera Kinnuselle](#)
Auranen, Otto 2011

Muut painokset

[Yhteiskuntapolitiikka](#)
2001

2. Julkaisuforumiluokitukset

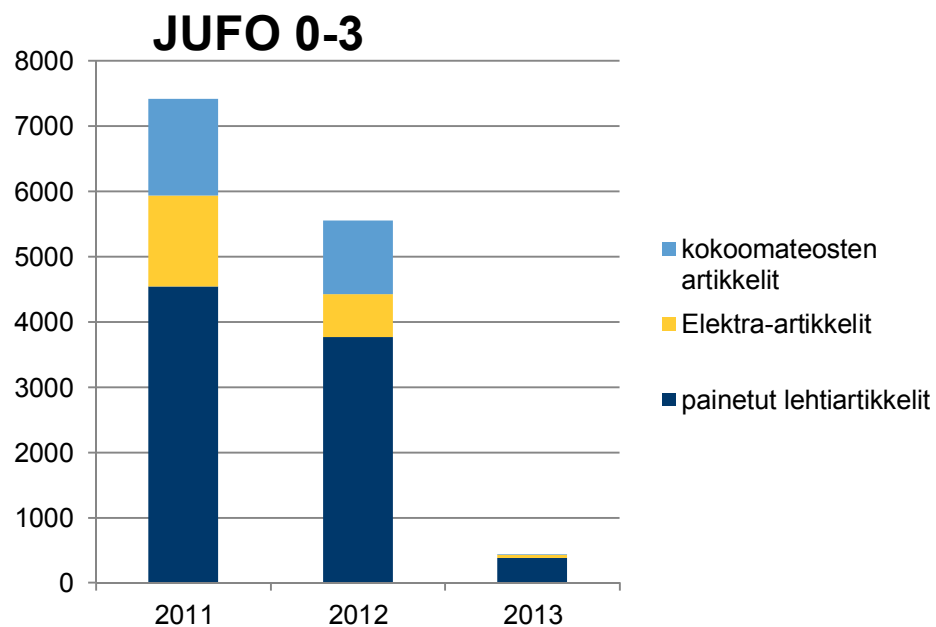
Julkaisuforumista lyhyesti

- Julkaisuforumijärjestelmän perustana on julkaisukanavien eli tieteellisten lehtien, sarjojen ja kirjakustantajien kaikki tieteenalat kattava tasoluokitus.
- Luokituksessa on 3 tasoa: 1 = perustaso; 2 = johtava taso; 3 = korkein taso
- Tasoluokitukset arvioidaan uudelleen kolmen vuoden välein, seuraavan kerran 2014
- Julkaisukanavalistassa myös ne julkaisukanavat, jotka on arvioitu mutta jotka ovat jääneet ilman luokitusta
- Lisätietoa: <http://www.tsv.fi/julkaisufoorumi/>

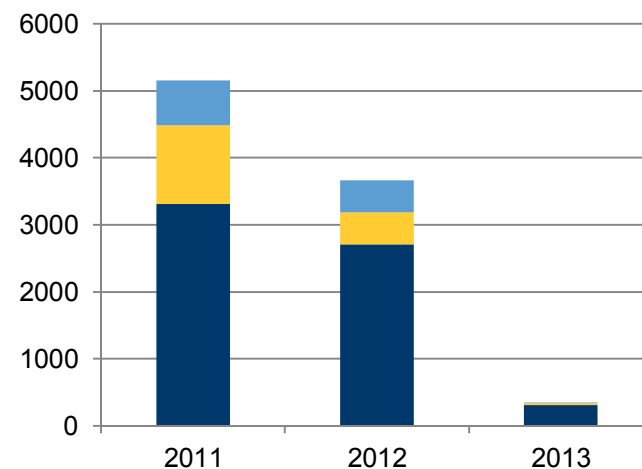
Jufo-luokitukset näkyvät myös ARTOssa

- Huhtikuussa 2013 vuosina 2011-2013 julkaistuihin artikkeleihin merkitty myös jufo-luokka (0-3).
- Tulevaisuudessa Julkaisufoorumi-tietokannan ja ARTOn linkitys toisiinsa?
- Keväällä 2012 merkittiin pelkkä jufo-koodi (ilman luokkaa) myös vanhempiin artikkeleihin, jos niiden ISSN löytyi Julkaisufoorumin silloiselta listalta (koodia voidaan hyödyntää tiedonhaussa)

Jufo-arvioitu aineisto ARTOssa 2011-2013 (tilanne 24.4.2013)

JUFO 1-3 (=luokituksen saaneet julkaisukanavat)

24.4.2013 mennessä Artoon tallennetut ”jufo-viitteet”

JULKAISU- VUOSI	jufo:0	jufo:1	jufo:2	jufo:3	YHT. jufo:0-3	YHT. jufo:1-3
2011	2259	3081	2052	26	7418	5159
2012	1889	2058	1583	23	5553	3664
2013	94	202	137	2	435	341

- Nykyinen pitkä tallennusviive: 2013 artikkeleita vielä vähän.
- ARTOn lehtinimekkeet:

jufo:0	jufo:1	jufo:2	jufo:3
9	141	48	1

3. ARTOn kehittäminen ja yhteistyön laajentaminen

Arton kehittämisryhmän (2012) raportti: Esitys ARTOn sisällöksi

- *”Laaja-alainen kotimaista tietoa sisältävä artikkelitietokanta”*
- *Kattaa kotimaiset tieteelliset lehdet (laajasti käsitettynä) sekä ne harraste-, ammatti- ja populäärilehdet ja niiden artikkelit, joilla on tieteellisestä merkitystä (laajasti käsitettynä, esim. lähdeaineistona)*
- *Kotimaiset tieteelliset vuosikirjat, kokoomateokset, juhlakirjat ja vastaavat*
- *Suomea koskeva tutkimus, tieteenalan tarpeiden mukaan myös ulkofennica.”*
- Raportti kokonaisuudessaan ARTO-wikissä:
<https://wiki.helsinki.fi/display/arto/Raportti>

Korkeakoulujen julkaisutiedonkeruu

- Esim. HY:n Tuhatissa mahdollisuus hakea julkaisujen tiedot ulkoisista järjestelmistä (kansainväliset julkaisutietokannat, Arto, Fennica)
- Julkaisutiedot (yliopistoilla 32.000 julkaisuviitettä / vuosi) kerätään vuosittain paikallisista rekistereistä OKM:n tietovarastoon
 - Tilastotiedot CSC:n ylläpitämään Vipunen-raportointiportaaliin
 - Viitetiedot myös Julkaisuportaaliin (KK/VuFind), jonka on testikäytössä osoitteessa <http://jupo.kk-test.lib.helsinki.fi/vufind/>

Julkaisurekisterit ja kotimainen julkaiseminen

- Kotimaisten julkaisujen tiedot puuttuvat lähes kokonaan kansainvälisistä julkaisutietokannoista
- Suuri merkitys etenkin humanistis-yhteiskuntatieteellisillä tieteenaloilla

ARTIVA-hanke 2013 – n. 03/2014

(Kotimaisten tieteellisten **artikkelien** metatietovaranto)

”Artikkelitietovarantohanke (ARTIVA) on Kansalliskirjaston kehittämishanke, jonka tarkoitus on edistää kotimaisissa julkaisukanavissa julkaistujen tieteellisten artikkelien viitetietojen tallentamista ja saatavuutta. Tavoitteena on:

- luoda nykyisen ARTOn pohjalta kattava ja ajantasainen kotimaisten tieteellisten artikkelien metatietovaranto, jonka kuvailutietoja voivat hyödyntää niin tutkimusorganisaatioiden julkaisurekisterit, tieteelliset kustantajat, tiedonhakijat kuin kaikki avoimen datan hyödyntäjät
- luoda periaatteet, työvälineet ja toimivat prosessit kotimaisia tieteellisiä artikkeleita koskevien viitetietojen kattavaan tallentamiseen ja välittämiseen
- luoda uusia yhteistyömalleja viitetietojen tallentamiseen kirjastojen ja tieteellisten kustantajien kanssa
- vakiinnuttaa hankkeessa luotava toimintamalli siten, että siitä tulee hankekauden jälkeen pysyvää toimintaa.”

ARTIVA-hankkeen...

- Painopiste kotimaisten tieteellisten lehtien artikkeliviitteissä: mahdollisimman hyvä kattavuus etenkin Julkaisufoorumin julkaisukanavien 1-3 osalta
- Tavoitteena saada artikkelien tiedot heti julkaisemisen jälkeen,
- kattavuuden parantaminen (erityisesti kokoomateosten artikkelit) ja
- tallentajayhteistyön laajentaminen: myös tiedekustantajia mukaan
- Hankkeessa kehitetään helppokäyttöinen, mutta ”monipuolisempaa” dataa tuottava artikkelitietojen syöttölomake, jolla
- tallennettua tietoa voi hyödyntää avoimena datana

Lisätietoa ARTIVasta

- <https://wiki.helsinki.fi/display/arto/Artikkelitietovarantohanke>

Artikkelitietovaranto-hankkeen

1 Added by [Lassi Lager](#), last edited by [Lassi Lager](#) on 2013-03-12 ([view changes](#))

Artikkelitietovarannon (ARTIVAn) ohjausryhmässä ovat edustettuina projekti- ja sidosryhmät.

- [Artikkelitietovarannon ohjausryhmän säännöt](#)
- [Tietoa hankkeesta](#)

Ohjausryhmän kokoonpano

(jäsenet/varajäsenet)

- Kristiina Hormia-Poutanen / Nina Hyvönen, Kansalliskirjasto
- Johanna Lilja / Sari Lehtinen), TSV
- Olli Poropudas, OKM
- Hanna-Mari Puuska, CSC
- Pekka Rantanen (Tampereen yliopisto), Suomen tiedekustantajien liitto
- Jarmo Saarti (Itä-Suomen yliopiston kirjasto) / Tua Hindersson-Söder

Kokoonpanoa täydennetään tarvittaessa AMK- ja erikoiskirjastojen edustajilla.

Kokoukset

- [Pöytäkirja 15.2.2013](#) (Liite 1: [ohjausryhmän säännöt](#), Liite 2: [projekti- ja sidosryhmien esitys](#))
 - [Jyrki Ilvan esitys](#)
 - [Lassi Lagerin esitys](#)
- Ohjausryhmän seuraava kokous 19.3.2013 klo 13-15 (Kansalliskirjasto)
 - etäosallistuminen: https://connectpro.helsinki.fi/kk_arto/

4. Artikkelien viitetiedot

ARTOn artikkeliviitetietojen hyödyntäminen

- Tiedonhaku: ilman viitetietoja (metadataa) kiinnostavia artikkeleita vaikea löytää ja paikantaa, vaikka artikkeli olisi julkaistu verkossa
 - viitetiedot haravoidaan myös Finnaan ja Googlen indeksiin
 - viitteissä myös asiasanoitus
- Julkaisutiedonkeruu
 - viitteitä voi hyödyntää julkaisurekistereissä
 - viitteisiin jatkossa myös julkaisutiedonkeruussa tarvittavaa metadataa
- Lehtien/kustantajien omat sivut ja julkaisujen näkyvyys
 - ARTOsta voi generoida lehden sivuille erilaisia artikkelihakemistoja yms
 - ARTOn kautta löytää myös lehden sivuille
 - Vanhojen artikkelien viitetietojen hyödyntäminen digitointihankkeissa

Miksi uusien artikkelien viitetiedot pitäisi saada tuoreeltaan ARTOon?

- Tiedonhakijat haluavat uutta aineistoa
 - hakujärjestelmissä uutuusluettelot, ”uusimmat ensin” –lajittelut, julkaisuvuosirajaukset, uutuusvahdit jne
- Julkaisutiedonkeruu
 - uusien artikkelien tiedot tarvitaan pian julkaisun jälkeen
- Lehtien/kustantajien omat sivut ja julkaisujen näkyvyys
 - Uusien artikkelien tiedot heti sekä julkaisun omille sivuille että Artoon, Arton kautta Finnaan jne
 - Julkaisun tiedot löytyvät silloin kun julkaisu on hyvin saatavissa kirjastoissa ja kirjakaupoissa

Kerran tallennettua tietoa voidaan käyttää moniin tarkoituksiin

- Voitaisiinko julkaisuprosesseissa muutenkin syntyvää metadataa (esim. sisällysluettelot, indeksit, hakemistot) hyödyntää ARTOssa?
- Saman datan hyödyntäminen julkaisuprosesseissa, lehden/kustantajan sivuilla, Finnassa, julkaisurekistereissä, OKM:n julkaisutiedonkeruussa, kirjallisuusluetteloissa ja avoimena datana missä vaan
- Perinteinen ”suljettu” ja ”litteä” metadata -> avoin linkitetty data
 - Käyttömahdollisuudet laajenevat

Miten?

- Uusi artikkelien syöttölomake tukee paremmin julkaisutiedonkeruun tarpeita ja sopii käytettäväksi muuallakin kuin kirjastoissa
- Lehtien / kustantajien sivuille voi tehdä suoria artikkelihakulinkkejä
- ARTOn hakutuloksista voi generoida erimuotoisia viiteluetteloita (toimintoa kehitetään kustantajien tarpeiden mukaan)
- Julkaisurekisterit voivat hakea rajapinnan avulla tietoja suoraan ARTOsta

The screenshot shows the 'Arto' interface for reference management. At the top, there is a green header with the 'Arto' logo and navigation buttons for 'Haku', 'Lopetus', 'På svenska', and 'In'. Below the header, the title 'Viitteidenhallinta' is displayed. The main content area contains the instruction 'Valitse haluamasi viitelistan muoto tai viitteiden vienti suoraan RefW'. A dropdown menu is open, showing the following options: 'Viiteluettelo', 'Viiteluettelo + asiasanat', 'RefWorks-vienti (viitteet suoraan RefWorksiin)', 'RefWorks Tagged Format', 'RIS-formaatti (EndNote, ProCite, Reference Manager)', 'IMS-paketti', and 'XML-muotoinen viiteluettelo'. The first option, 'Viiteluettelo', is currently selected.

5. Uusi artikkelien syöttölomake

Artikkelien syöttölomake

- Selainpohjainen, ei vaadi asennuksia
- Tavoitteena tallentajien kirjautuminen Haka-tunnuksilla
- Ei vaadi kirjastoalan metadataformaattien tuntemusta
- Ohjaa tallentajaa, ei tarvitse miettiä mitä tietoja tarvitaan
- Hyödyntää valmista tietoa: vähemmän käsin syöttöä ja virheitä
 - Muualta löytyvät tiedot haetaan, validoidaan ja linkitetään hakurajapintojen avulla
- Artikkelilistojen/-hakemistojen syöttömahdollisuus kehitteillä ("takautuvaan" tallennukseen)

Mahdollisuus ”rikkaampaan” metadataan

- Lomakkeella syötetty metadata muunnetaan ARTOa varten rikastetuksi MARCiksi, mutta lomake ei ole formaattisidonnainen
- Metadataan generoidaan ja linkitetään tunnisteiden avulla mahdollisimman paljon valmiina olevaa ja auktorisoitua (mm. asiasanojen ONKI-URI:t, lehden tiedot (ml. ISSN, JUFO-luokka, tieto avoimesta saatavuudesta jne), kirja-arvostelun kohteen tiedot (ml. ISBN), tekijöiden affiliaatiot (päätaso, esim. yliopisto) yms.
- Tekijätunnisteiden käyttö heti kun mahdollista (Asteri, ISNI ja Orcid)
- Metadata-suunnitelmia (rikastettu MARC):
<https://wiki.helsinki.fi/display/arto/Suunnitelmia>

Julkaisutiedonkeruun vaatimukset

- Syöttölomakkeen avulla mahdollisuus tallentaa jo ARTOon monia yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen julkaisutiedonkeruussa vaadittavia tietoja

OKM:n yliopistojen tiedonkeruukäsikirja 2012

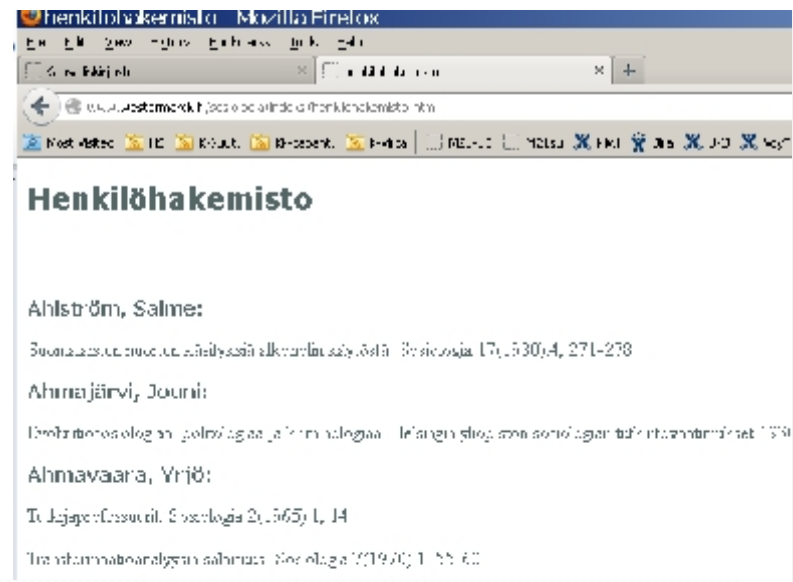
1	Johdanto.....	2
2	Tietojen toimittaminen.....	3
2.1	Tietojen toimituksen aikataulu.....	3
2.2	Tiedostomuoto.....	3
2.3	Muut tiedonkerääjät.....	4
2.4	Lisätietoja.....	4
3	Tiedonkeruut.....	5
3.1	Yliopistojen henkilöstötiedonkeruu.....	5
3.2	Opintopistetiedonkeruu.....	14
3.3	Julkaisutiedonkeruu.....	19
3.4	Toimipistetiedonkeruu.....	36
3.5	Täydennyskoulutuksen tiedonkeruu.....	42
3.6	Tutkinnon osat avoimessa yliopisto-opetuksessa ja erillisinä opintoina.....	43
3.7	Opettaja- ja tutkijavierailut.....	46
3.8	Tilätiedonkeruu.....	47
3.9	Harjoittelukoulut.....	48
3.10	Talustiedonkeruu.....	49
4	Luokitukset.....	50
4.1	Tilastokeskuksen oppilaitostunnus.....	50
4.2	Koulutusalaluokittelu 1995.....	50
4.3	Koulutusalaluokittelu 2002.....	51
4.4	Tieteenala luokitus.....	51
4.5	Julkaisutyypit.....	54
4.6	Henkilötyövuoden laskenta.....	63

ARTO, affiliaatiot ja linkitetty data

- ARTOssa affiliaatiot vain päätasolla, esim. mikä yliopisto? (tarkennetaan julkaisurekistereihin)
- Tekijätietojen linkittäminen tunnisteiden avulla (ISNI, Orcid, Asteri) EI korvaa artikkelikohtaista affiliaatitietoa

Tiedekustantajien tarpeet

- Syöttölomaketta ja ARTOsta saatavia listauksia kehitetään pilotoivien kustantajien kanssa

Opetuskansio

Opetuskansioon on koottu Sociologia-lehden artikkeleita teemakohtaisten otsikkojen all opiskelijoille, opettajille ja tutkijoille. Useimmat artikkelit löytyvät useamman kuin yhden

Yleinen sosiologia

[Sociologian yleiskuvaukset ja aikalaiskeskustelut](#)

[Sociologian teoria](#)

[Sociologian historia](#)

6. Yhteenveto

Miksi tiedekustantajan kannattaisi tulla mukaan ARTO-yhteistyöhön?

- Pitäisikö tiedelehden/kustantajan alkaa suorittaa pienillä resursseilla uusia tehtäviä, jotka aikaisemmin teki (ehkä?) joku muu?

EDUT:

- Tietojen syöttäminen lomakkeella tehdään mahdollisimman helpoksi ja myös tiedekustantajan tarpeet huomioidaan.
- Metatiedoissa voi huomioida paremmin myös julkaisun omat tarpeet (esim toistuvat palstat, abstraktit, metodologia jne)
- Omien artikkelien tiedot saataisiin tuoreeltaan Artoon ja samalla muualla haettavaksi ja hyödynnettäväksi: julkaisun näkyvyys lisääntyisi
- Kustantaja voi hyödyntää Artosta saatavia tietoja omiin tarpeisiinsa

Miksi kirjaston kannattaa jatkaa tai tulla mukaan ARTO-yhteistyöhön?

- Voiko kirjasto käyttää pieneneviä resurssejaan Arto-tallennukseen?
- Kannattaako kirjaston ottaa osavastuuta oman tieteenalansa kotimaisten artikkelien tallennuksesta/sisällönkuvailusta? Miten hoidetaan työnjako saman tieteenalan eri kirjastojen kesken?

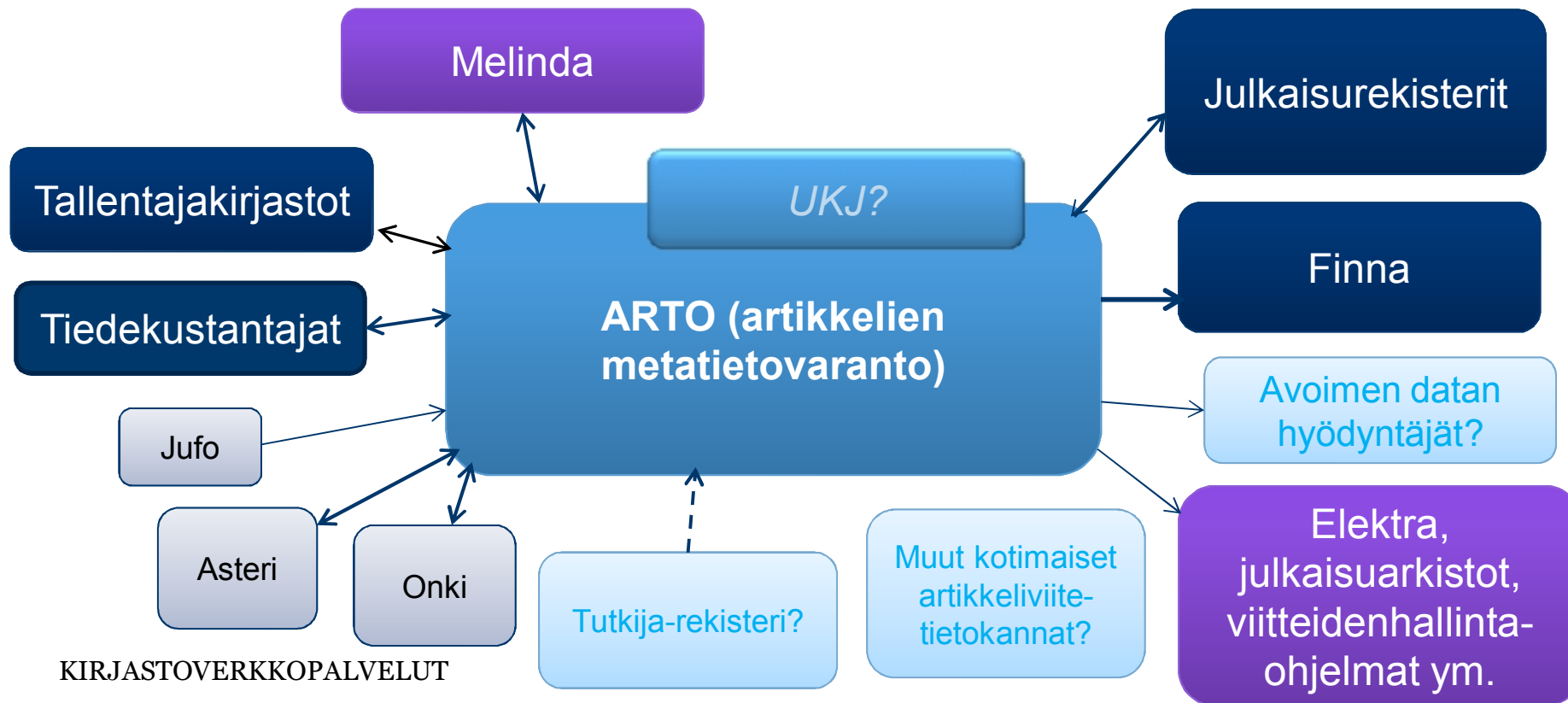
EDUT:

- Syöttölomakkeen käyttäminen tekee työstä helpompaa
- Metatiedoissa voidaan huomioida oman organisaation julkaisutiedonkeruun vaatimukset
- Oman asiakaskunnan käyttämien artikkelien tiedot saataisiin tuoreeltaan Artoon ja samalla muualla haettavaksi ja hyödynnettäväksi.

Työnjako?

- Kansalliskirjasto koordinoi, tarjoaa välineet ja tietokannan eri tavoilla käyttöön
- Yhteistyössä mukana olevilta kustantajilta artikkelien tiedot uunituoreina?
- Kirjastot täydentävät? (puuttuvat artikkelit, puuttuvat tiedot, sisällönkuvailu, mahd. tietojen tarkistus)
- Muut kotimaiset artikkeliviitetietokannat?

Tietokannasta avoimeksi tietovarannoksi?

Lisätietoa

- <https://wiki.helsinki.fi/display/arto/ARTO-wiki>
- arto-posti@helsinki.fi

16 40

KANSALLIS
KIRJASTO